

Wewnętrzny system doradztwa zawodowego

Zespołu Szkół nr 1

Centrum Kształcenia Praktycznego

w Aleksandrowie Kujawskim

„Sukces jest wynikiem właściwej decyzji”.

Eurypides

Spis treści:

- I. Podstawa prawna.
- II. Wprowadzenie.
- III. Założenia ogólne programu.
- IV. Cel ogólny .
- V. Cele szczegółowe.
- VI. Metody i formy realizacji.
- VII. Główne zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego.
- VIII. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.
- IX. Adresaci.
- X. Przykłady działań wybranych placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego.
- XI. Przewidywane efekty.
- XII. Ewaluacja.

I. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, (Dz. U. 2017 poz.59).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, (Dz. U. 2017 poz. 60).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199).
- Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 poz. 1675)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli.

II. Wprowadzenie

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego został sporządzony w oparciu o Statut szkoły. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w technikum reguluje m. in. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, a także wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno – wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra edukacji Narodowej, m. in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Doradztwo edukacyjno – zawodowe dotyczy procesu podejmowania przez uczniów decyzji związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowania kształcenia i kierunku kariery zawodowej, dlatego też doradztwo należy postrzegać jako kształtowanie postaw aktywnych wobec planowanej kariery edukacyjnej i zawodowej. Warto, aby planowane działania projektowe obejmowały nie tylko uczniów najwyższych klas danego etapu edukacyjnego. Należy też przewidzieć odpowiednie wsparcie (np. zajęcia warsztatowe) dla rodziców, którzy często mają decydujący wpływ na dalszy kierunek edukacji uczniów. Działania można realizować wspólnie z poradnią psychologiczno – pedagogiczną, pracodawcami lokalnego rynku pracy i instytucjami zewnętrznymi, przybliżającymi uczniom i rodzicom perspektywy uzyskania zatrudnienia w preferowanych przez nich zawodach.

III. Założenia ogólne programu

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia i zawodu. Wybór zawodu jest długofalowym procesem rozwojowym, na który składa się wiele decyzji podejmowanych na przestrzeni lat. WSDZ umożliwia uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samopoznania własnych mocnych i słabych stron, predyspozycji zawodowych, pomaga w zaplanowaniu własnej kariery edukacyjnej i zawodowej oraz w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i kreatywnego i efektywnego funkcjonowania na nim.

WSDZ zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska.

Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samopoznania własnych mocnych i słabych stron, predyspozycji zawodowych, pomaga w zaplanowaniu własnej kariery edukacyjnej i zawodowej,
- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu przygotowania do wejścia na rynek pracy i kreatywnego i efektywnego funkcjonowania na nim,
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych,
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego,
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określanie zakresu ich odpowiedzialności,
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Doradztwo zawodowe jest nieodłączną częścią programu wychowawczego szkoły i służy prawidłowemu rozpoznaniu przez ucznia swojego potencjału edukacyjno – zawodowego oraz rozwijaniu jego tożsamości grupowej, jako ważnego elementu funkcjonowania społecznego.

IV. Cel ogólny

- Głównym celem WSDZ jest pomoc w rozpoznawaniu indywidualnych możliwości, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji uczniów ważnych przy dokonywaniu w przyszłości wyborów edukacyjnych i zawodowych.

V. Cele szczegółowe

Uczeń:

- potrafi określić mocne i słabe strony, zainteresowania, umiejętności i kompetencje
- poznaje własne predyspozycje zawodowe
- wzmacnia poczucie własnej wartości
- rozwija umiejętności, kompetencje przydatne do efektywnego funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik i pracodawca
- zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu
- zna system kształcenia, ofertę edukacyjną
- potrafi podejmować trafne decyzje i dokonywać słusznych wyborów
- potrafi planować własną ścieżkę edukacyjno – zawodową
- poszerza wiedzę z zakresu zawodów przyszłości na rynku krajowym i unijnym,
- zna ścieżki edukacyjne do zawodów, którymi jest zainteresowany

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów
- umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi
- wykorzystując wiedzę o uczniu, wspierają młodzież i rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu
- przygotowują młodzież do wejścia na rynek pracy
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają swoje dziecko, są zaangażowani i przygotowani do roli „doradców”
- znają ofertę edukacyjną
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu
- angażują się w pracę doradczą szkoły np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy

VI . Metody i formy realizacji

- **poradnictwo indywidualne:** autodiagnoza preferencji i zainteresowań danego ucznia, poprzez określenie predyspozycji zawodowych przez doradcę zawodowego, udzielenie informacji zwrotnej, analiza kwestionariuszy bądź ankieta, służąca ocenie własnych zainteresowań, udzielanie indywidualnych porad i konsultacji dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- **poradnictwo grupowe:** warsztaty, prezentacje, tydzień kariery zawodowej - wykłady WUP, PUP, spotkania z przedstawicielami wybranych zawodów, projekcja filmów edukacyjnych
- wycieczki zawodoznawcze do zakładów pracy i instytucji kształcących;
- udzielanie informacji w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia i planowania dalszej kariery zawodowej
- praca z komputerem – śledzenie danych statystycznych, korzystanie z zasobów Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, korzystanie z publikacji EUROGAIDANCE, wykorzystywanie wyszukiwarki „Informator o zawodach”;
- spotkania ze studentami Wyższych Szkół

VII. Główne zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

1. Systematyczne diagnozowania zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych dla poziomu technikum; wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu.
3. Prowadzenie działalności informacyjno-doradczej szkoły.
4. Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom; pomoc uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
5. Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.
6. Kierowanie w sprawach trudnych do specjalistów w PPP, lekarzy itp.
7. Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych.

8. Pomoc i udostępnianie informacji o szkołach wyższych, policealnych itp.
9. Współpraca wszystkich pracowników szkoły w zakresie: tworzenia i zapewnienia ciągłości działań WSDZ zgodnie ze statutem szkoły,– realizacja zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej,– zgodnie z programem wychowawczym szkoły.
10. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji nauczycieli.
11. Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ

VIII. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

Dyrektor odpowiada za organizację działań z zakresu doradztwa zawodowo, tworzy warunki do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego, monitoruje efekty ustalonych i podejmowanych działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi kształcenia i kariery zawodowej, powołuje szkolnego koordynatora ds. doradztwa zawodowego.

Koordynator doradztwa zawodowego – szkolny doradca zawodowy – systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej; koordynuje działalność informacyjno – doradczą realizowaną przez szkołę; przeprowadza indywidualne rozmowy doradcze oraz zajęcia warsztatowe dla młodzieży z zakresu doradztwa zawodowego, współpracuje z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego; dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, gromadzi i udostępnia informacje edukacyjno – zawodowe; wspólnie z zespołem opracowuje projekt WSDZ, przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Vice dyrektor ds. wychowawczych oraz pedagog szkolny diagnozuje potrzeby oraz możliwości uczniów, udziela indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzi zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno - społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kieruje uczniów do specjalistycznych placówek.

Nauczyciele wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, prowadzą zajęcia związane z przygotowaniem młodzieży do podejmowania decyzji edukacyjno – zawodowych oraz planowania kariery zawodowej, rozwijają umiejętności współpracy w grupie, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego i pedagoga szkolnego na konsultacje; wspierają rodziców w roli doradcy w wyborach edukacyjnych i zawodowych .

Wszyscy nauczyciele przedmiotów ogólnych i zawodowych w ramach poszczególnych przedmiotów realizują podstawę programową i program nauczania odnosząc się do treści

programowych doradztwa zawodowego; rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnień uczniów. Do zadań nauczycieli należy diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej. Każdy nauczyciel udostępnia uczniom informacje edukacyjno-zawodowe oraz omawia zawody związane z daną dziedziną i realizowanymi hasłami programu nauczania. Nauczyciele współpracują z wychowawcami klasy w realizacji doradztwa edukacyjno - zawodowego dla uczniów, przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych, prowadzą koła zainteresowań, 8 zajęcia dodatkowe; współpracują ze szkolnym koordynatorem doradztwa oraz z innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

Przykłady treści doradczych realizowanych przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów:

- Podstawy przedsiębiorczości – komunikacja interpersonalna, mocne i słabe strony swojej osoby, autoprezentacja, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych oraz do rozmowy kwalifikacyjnej, negocjacje, rynek pracy, zakładanie działalności gospodarczej, biznesplan;
- Biologia – choroby zawodowe, cywilizacyjne, skutki długotrwałego stresu;
- Geografia – struktura zatrudnienia, bezrobocie; emigracja zarobkowa
- Języki obce (w tym zawodowe) – słownictwo dotyczące zawodów, rozmowa o pracę, elementy autoprezentacji, słownictwo branżowe;
- WOS i historia – bezrobocie i metody walki z nim, struktura zawodowa ludności, postawy obywatelskie, udział człowieka w życiu społecznym, grupy społeczne i ich rola w społeczeństwie, rozwój polskiego społeczeństwa
- Religia/etyka – etyka gospodarcza i zawodowa, szanse i zagrożenia dla człowieka, zasady życia społecznego, etyka a ekonomia, władza i jej moralne konsekwencje
- Język polski – rola pracy w życiu człowieka, trudna praca ludzi na wsi, kultura słowa, komunikacja społeczna, elementy autoprezentacji, redagowanie podań, pism urzędowych, e-maili;
- Matematyka - odczytywanie i interpretacja danych w tekstach, tablicach i wykresach, planowanie czynności oraz dzielenie zadań na etapy.
- Informatyka – wysyłanie korespondencji mailowo, tworzenie dokumentów, redagowanie tekstu, sposoby pracy z Internetem – wyszukiwanie informacji, logowanie się do portali oferujących pracę, podstawy tworzenia własnych stron internetowych
- Edukacja dla bezpieczeństwa – zasadnicza służba wojskowa, ratownictwo medyczne – alternatywy pracy
- Wychowanie fizyczne – uświadomienie potrzeby aktywności fizycznej przez całe życie, prozdrowotny styl życia, umiejętności sprzyjające zapobieganiu chorobom zawodowym,

- Wychowanie do życia w rodzinie – role społeczne i modele życia, instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny, kształtowanie u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
- Przedmioty zawodowe – terminologia branżowa, wiedza i umiejętności niezbędne do wykonywania czynności charakterystycznych dla danego zawodu
- Nauczyciele bibliotekarze prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz gromadzą i udostępniają materiały informacyjne z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego; współpracują ze szkolnym koordynatorem doradztwa oraz z innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym; włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego
- Inne osoby zatrudnione w szkole np. pielęgniarka: współpracuje ze szkolnym koordynatorem doradztwa oraz z innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym; udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych z punktu widzenia wybranych przez uczniów zawodów, organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o stan zdrowia i bezpieczeństwo oraz kształtowanie właściwych nawyków adekwatnych do zawodów wybranych przez uczniów.
- Opiekunowie Samorządu Uczniowskiego zapewniają warunki organizacyjne dla działalności młodzieży, udzielając pomocy w realizacji zadań.

Rodzice uczniów współpracują w realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. G

IX. Adresaci

- Uczniowie klas I – V Technikum w Zespole Szkół Nr 1 CKP w Aleksandrowie Kujawskim

X. Przykłady działań wybranych placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych, osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- tworzenie sieci doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie praktyk zawodowych dla uczniów;
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla uczniów;
- przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (w przypadku, gdy dane centrum jest ośrodkiem egzaminacyjnym);
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla nauczycieli;
- współorganizowanie konkursów zawodowych dla uczniów;
- podejmowanie współpracy z pracodawcami i organizacjami pracodawców;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym.

Centra kształcenia ustawicznego, szkoły wyższe:

- udostępnianie informacji o ofercie edukacyjnej i zawodowej szkoły;
- współorganizowanie targów edukacyjnych;
- organizowanie szkoleń i kursów dla uczniów
- pomoc podczas rekrutacji uczniom zainteresowanym kontynuowaniem nauki po ukończeniu technikum;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych dla uczniów.

Urzędy pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie uczniom porad i konsultacji;
- współorganizowanie różnych przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie usługi doradztwa zawodowego na odległość;
- udzielanie porad dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie informacji na temat ofert pracy w kraju i za granicą;
- udostępnianie publikacji m.in. o sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie dla uczniów, rodziców i nauczycieli spotkań informacyjno - doradczych np. dotyczących sytuacji na rynku pracy, dotacji na założenie działalności gospodarczej. Stowarzyszenia branżowe: organizowanie specjalistycznych szkoleń zawodowych;

- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży

XI. Przewidywane efekty

- **skierowane do uczniów. Uczniowie:**
  - znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
  - potrafią dokonać samooceny w aspekcie czynników decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej,
  - potrafią wskazać swoje predyspozycje, słabe i mocne strony,
  - znają świat pracy, potrafią dokonać podziału zawodów na grupy i przyporządkować siebie do odpowiedniej grupy, a także wiedzą, gdzie szukać informacji na ten temat,
  - potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej i podjąć prawidłowe decyzje edukacyjne i zawodowe.
- **skierowane do nauczycieli . Nauczyciele:**
  - potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy;
  - rozumieją potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy;
  - potrafią współpracować w środowisku lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów; - poznają metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego;
  - potrafią realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach, na zebraniach z rodzicami oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami
- **skierowane do rodziców. Rodzice:**
  - pomagają dziecku w wyborze drogi zawodowej
  - znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez swoje dziecko;
  - rozumieją potrzebę uwzględnienia czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka;

- wiedzą, gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka; - znają świat pracy i ofertę szkolnictwa wyższego;
- potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka;
- potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu decyzji;
- podejmują decyzje

XII. Ewaluacja

Wewnątrzszkolny system Doradztwa Zawodowego podlega stałemu monitoringowi i ewaluacji, która nastąpi w wyniku działań:

- zebranie informacji zwrotnych od adresatów WSDZ
- analizę dokumentacji

Wykonanie zadań podejmowanych przez doradcę zawodowego w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego następuje na bieżąco w dzienniku elektronicznym i końcowo rocznym sprawozdaniu pedagoga.